

SLOVENSKÁ REPUBLIKA

UZNESENIE

Ústavného súdu Slovenskej republiky

I. ÚS 74/2022-6

Ústavný súd Slovenskej republiky v senáte zloženom z predsedu senátu Miloša Maďara (sudca spravodajca) a sudcov Jany Baricovej a Rastislava Kaššáka prerokoval oznámenie sudcu Ústavného súdu Slovenskej republiky Libora Duľa o dôvodoch jeho vylúčenia z konania a rozhodovania vo veci vedenej na Ústavnom súde Slovenskej republiky pod sp. zn. Rvp 716/2021 a takto

r o z h o d o l :

1. Sudca Ústavného súdu Slovenskej republiky Libor Duľa **je vylúčený** z konania a rozhodovania vo veci vedenej na Ústavnom súde Slovenskej republiky pod sp. zn. Rvp 716/2021.
2. Toto uznesenie nadobúda právoplatnosť a vykonateľnosť okamihom jeho prijatia Ústavným súdom Slovenskej republiky.

O d ô v o d n e n i e :

I.

Skutkový stav a oznámenie

1. Sudca IV. senátu Ústavného súdu Slovenskej republiky (ďalej len „ústavný súd“) Libor Duľa listom z 20. januára 2022 podľa § 49 ods. 4 zákona č. 314/2018 Z. z. o Ústavnom súde Slovenskej republiky a o zmene a doplnení niektorých zákonov v znení zákona č. 413/2019 Z. z. (ďalej len „zákon o ústavnom súde“) oznámil predsedovi ústavného súdu možné dôvody svojho vylúčenia podľa § 49 ods. 1 zákona o ústavnom súde vo veci vedenej ústavným súdom pod sp. zn. Rvp 716/2021.
2. Pokynom predsedu ústavného súdu z 20. januára 2022 bolo oznámenie podľa čl. IV bodu 1 písm. a) Rozvrhu práce Ústavného súdu Slovenskej republiky na obdobie od 1. januára 2022 do 31. decembra 2022 (ďalej len „rozvrh práce“) pridelené na rozhodnutie podľa § 51 ods. 2 zákona o ústavnom súde do I. senátu ústavného súdu.
3. Z oznámenia sudcu vyplýva, že vec vedená ústavným súdom pod sp. zn. Rvp 716/2021 bola pridelená sudcovi spravodajcovi Ladislavovi Duditšovi, ktorý je členom a predsedom IV. senátu ústavného súdu, ktorého členom je aj sudca Libor Duľa. Predmetom konania je rozhodovanie o ústavnej sťažnosti Slovenskej republiky, zastúpenej správcom majetku štátu

██████████, ktorá namieta porušenie základných práv na súdnu ochranu podľa čl. 46 ods. 1 a na rovnosť účastníkov konania podľa čl. 47 ods. 3 Ústavy Slovenskej republiky a práva na spravodlivé súdne konanie podľa čl. 6 ods. 1 Dohovoru o ochrane ľudských práv a základných slobôd uznesením Krajského súdu v Prešove č. k. 1 Co 3/2021-686 z 11. februára 2021.

4. Pre odstránenie akýchkoľvek pochybností o jeho nezaujatosti sudca Libor Duľa oznámil, že v predmetnej veci sú dané okolnosti, ktoré by mohli zakladať dôvody na jeho vylúčenie z konania a rozhodovania o ústavnej sťažnosti sťažovateľky pre možný pomer k právnomu zástupcovi zúčastnenej osoby, keďže v pôvodnom súdnom konaní, ktorého výsledkom je napadnuté uznesenie, ktoré je predmetom ústavného prieskumu v sťažovateľkinej veci, boli štyria zo žalovaných zastúpení advokátom ██████████, ktorý je jeho externým poradcom.

II.

Relevantná právna úprava a posúdenie veci ústavným súdom

5. Podľa § 49 ods. 1 zákona o ústavnom súde sudca ústavného súdu je vylúčený z konania a rozhodovania vo veci, ak so zreteľom na jeho pomer k veci, účastníkom konania, zúčastnenej osobe alebo ich zástupcom možno mať pochybnosti o jeho nezaujatosti. Dôvodom na vylúčenie sudcu ústavného súdu nie sú okolnosti, ktoré spočívajú v postupe sudcu ústavného súdu v konaní o prerokúvanej veci alebo v jeho rozhodovaní v iných veciach na ústavnom súde.

6. Podľa § 49 ods. 4 zákona o ústavnom súde dôvody vylúčenia podľa odseku 1 alebo odseku 2 oznámi sudca ústavného súdu bezodkladne predsedovi ústavného súdu.

7. Podľa čl. IV bodu 1 písm. a) rozvrhu práce o vylúčení sudcu pri rozhodovaní v senáte podľa § 51 ods. 2 prvej vety zákona o ústavnom súde rozhoduje prvý senát, ak ide o sudcov štvrtého senátu.

8. Nestrannosť sa obyčajne definuje ako neprítomnosť predsudku (zaujatosti). V judikatúre Európskeho súdu pre ľudské práva (ďalej len „ESLP“), na ktorú nadväzuje aj judikatúra ústavného súdu, sa rozlišuje nestrannosť subjektívna a nestrannosť objektívna. Subjektívne chápanie nestrannosti je posudzovaním správania súdu (sudcu). Subjektívna nestrannosť sa prezumuje, až kým nie je dokázaný opak, čo však je zriedkavý prípad. Nestrannosť z hľadiska správania sudcu je vlastne nedostatok subjektívnej nezaujatosti, o ktorom svedčí správanie sudcu. Objektívna nestrannosť sa naproti tomu neposudzuje podľa subjektívneho stanoviska sudcu, ale podľa objektívnych symptómov. Sudca môže subjektívne rozhodovať absolútne nestranne, ale napriek tomu jeho nestrannosť môže byť vystavená oprávneným pochybnostiam so zreteľom na jeho štatút či funkcie, ktoré vo veci vykonával. Práve tu sa uplatňuje tzv. teória zdania, podľa ktorej nestačí, že sudca je subjektívne nestranný, ale musí sa ako taký aj objektívne javiť v očiach strán. Podľa názoru ESLP objektívny aspekt nestrannosti je založený na vonkajších inštitucionálnych, organizačných a procesných prejavoch sudcu a jeho vzťahu k prerokúvanej veci a k účastníkom konania. Rozhodujúcim prvkom rozhodovania o zaujatosti zákonného sudcu je to, či obava účastníka konania (jeho právneho zástupcu) je objektívne oprávnená. Treba rozhodnúť v každom jednotlivom prípade, či povaha a stupeň vzťahu sú také, že naznačujú nedostatok nestrannosti súdu (rozsudok ESLP vo veci Pullar v. Spojené kráľovstvo).

9. Námietskový senát ústavného súdu po preskúmaní obsahu spisu vo veci vedenej ústavným súdom pod sp. zn. Rvp 716/2021 a dôvodov uvedených vo vyhlásení sudcu IV. senátu ústavného súdu Libora Duľu dospel k záveru, že sú splnené zákonné podmienky na jeho vylúčenie z konania a rozhodovania o predmetnej veci.

10. Ústavný súd bral zo subjektívneho hľadiska do úvahy, že sudca ústavného súdu Libor Duľa vo svojom oznámení výslovne subjektívnu zaujatosť nevyhlásil (podľa § 50 ods. 1 zákona o ústavnom súde), možné dôvody svojho vylúčenia oznámil (podľa § 49 ods. 4 zákona o ústavnom súde) iba pre odstránenie akýchkoľvek pochybností o jeho nezaujatosti.

11. Formulačný rozdiel medzi týmito ustanoveniami zákona o ústavnom súde možno vidieť v subjektívnom postoji sudcu – ak si je vedomý existencie dôvodu vylúčenia, ale jeho intenzitu nepovažuje za dostatočnú, učini oznámenie podľa § 49 ods. 4 zákona o ústavnom súde, ak sa so zisteným dôvodom vylúčenia vnútorne stotožní, vyhlási svoju subjektívnu zaujatosť podľa § 50 ods. 1 zákona (porovnaj *Macejková, I., Bárány, E., Baricová, J., Fiačan, I., Holländer, P., Svák, J. a kolektív: Zákon o Ústavnom súde Slovenskej republiky. Komentár. 1. vydanie. Bratislava : C. H. Beck, 2020. s. 289*).

12. Pokiaľ ide o objektívne hľadisko nestrannosti, ústavný súd však zastáva názor, že skutočnosť, že [REDAKOVANÉ], [REDAKOVANÉ], ktorý v konaní o žalobe sťažovateľky o určenie vlastníctva zastupoval v odvolacom konaní vedenom Krajským súdom v Prešove pod sp. zn. 1 Co 3/2021 štyroch zo šiestich žalovaných, je externým poradcom sudcu ústavného súdu Libora Duľu, člena IV. senátu ústavného súdu, je dostačujúca na vznik pochybnosti o jeho nezaujatosti v danej veci.

13. Ústavný súd pritom nadviazal na ustálenú judikatúru námietkových senátov (napr. I. ÚS 154/2020, IV. ÚS 630/2021), podľa ktorej predstavuje pracovný vzťah sudcu k právnenému zástupcovi sťažovateľa ako svojmu externému poradcovi dôvod na jeho vylúčenie z konania a rozhodovania o ústavnej sťažnosti tohto sťažovateľa. Uvedené platí aj v prípade, že externý poradca zastupoval sťažovateľa iba v pôvodnom konaní, nie pred ústavným súdom (IV. ÚS 336/2021). Obdobne ústavný súd pristupuje aj vo vzťahu k pomeru sudcu k právnenému zástupcovi zúčastnenej osoby (porovnaj IV. ÚS 401/2020), dokonca aj v prípade ak už aktuálne nepôsobí ako advokát, ani ako externý poradca (IV. ÚS 379/2021).

14. Ústavný súd tak vzhľadom na uvedené konštatuje, že v tomto prípade sú naplnené podmienky podľa § 49 ods. 1 zákona o ústavnom súde na vylúčenie sudcu Libora Duľu z konania a rozhodovania vo veci vedenej ústavným súdom pod sp. zn. Rvp 716/2021, a preto rozhodol tak, ako to je uvedené vo výroku tohto uznesenia.

15. Podľa § 70 ods. 1 zákona o ústavnom súde rozhodnutie ústavného súdu nadobúda právoplatnosť a vykonateľnosť dňom jeho doručenia poslednému z účastníkov konania pred ústavným súdom, ak tento zákon v § 83, § 90, § 100, § 108, § 150, § 168, § 175 alebo § 179 neustanovuje inak alebo ak nevyplýva iné z rozhodnutia ústavného súdu.

16. Ústavný súd v záujme rýchlosti a plynulosti konania rozhodol podľa § 70 ods. 1 zákona o ústavnom súde tak, že toto uznesenie nadobúda právoplatnosť a vykonateľnosť okamihom jeho prijatia ústavným súdom (bod 2 výroku tohto uznesenia).

P o u č e n i e : Proti tomuto rozhodnutiu ústavného súdu nemožno podať opravný prostriedok.

V Bratislave (detašované pracovisko) 9. februára 2022

Miloš Maďar
predseda senátu